

שמענו מרבי זאב איידלמן שליט"א: כשנפטר הגה"צ רבי אליהו הכהן דושניצר זצ"ל, הגיע אלי חתנו רבי גרשון פישמן ז"ל, שהיה רב בהרצליה, להתייעץ באיזה חלקה לקברו, יען ובפתח תקוה יש חלקת כהנים (שיש שם יותר ריוח לקרובים הכהנים לגשת), או שמא לקברו בחלקת הרבנים? ואמרתי לו שנשאל את החזו"א. הלכנו אל החזו"א, ור' גרשון פישמן הציג את השאלה, ונימק שחותנו רבי אליהו היה תלמיד חכם גדול (מלבד צדקותו הנשגבה). ואמר רבינו: אנחנו יודעים, אנחנו יודעים. בחלקת הרבנים!

יוצר החכמה
13676

בדיני צדקה

א] שמענו מהג"ר דב ויינטרויב שליט"א: היתה משפחה אחת, שראשה נלב"ע, ורבינו התמסר והתעסק ביתומים, עד כדי כך שכשהבת עמדה להתארס, והיה זה בחודש אלול האחרון לחייו, ובאותו יום לא חש בטוב ולא נכנס לבית הכנסת להתפלל מנחה, בכל זאת הגיע לאירוסין, באמרו: יש נידון בפוסקים עד מתי נקרא הבן 'יתום', ובכל אופן כל זמן שהילד אינו יכול להסתדר לבדו – יש חיוב גם לאחר כמה שנים! [הוסיף הגר"ח שליט"א: עיין רמב"ם סוף פ"ו מדעות].

לאחר זמן הגיעה האלמנה עם בנה ^{יוצר החכמה} בנוגע לדירה, והאשה אמרה: אולי אפשר להשיג דירה מהדירות שכולל חזו"א בונה? דפק רבינו על השולחן ואמר: הכולל אינו מוסר צדקה! [על אף שכל כך היה מסור לאלמנה וליתומים].

ב] בספר "שמושה של תורה" (עמ' רפ"ה) מובא, שכאשר נולד להגרמ"צ ברגמן שליט"א בנו בכורו, היה זה בשנים הראשונות לאחר קום המדינה, והיה קשה מאוד להשיג מטבעות כסף ל"פדיון הבן". החזו"א החזיק במיוחד מטבעות כסף לפדיון הבן, והיו קונים אותם ממנו כדי לתת אותם לכהן. לאחר הפדיון היו קונים את המטבעות מן הכהן ומקנים אותם שוב להחזו"א. הגיע הגרמ"צ ברגמן אל רבינו, וביקש ממנו לקנות את המטבעות, באמרו לרבינו שבכוונתו לקנותם מן הכהן לאחר הפדיון ולהשיבם לרבינו. אמר לו רבינו: אל תודיע זאת לכהן לפני הנתינה, כדי שתהיה זו מתנה גמורה בסמיכות דעת גמורה.

סעודת הפדיון התקיימה בירושלים בבית חותנו מרן הגרא"מ שך שליט"א, ומיד לאחר ה'פדיון' שב הכהן לביתו. כאשר פחת הדוחק, ביקש הגרמ"צ את הכהן ולא מצאו. כעבור כמה רגעים חזר הכהן להמשיך בסעודת המצוה, ואז פנה אליו ואמר לו שברצונו לרכוש ממנו חזרה את המטבעות כדי להקנותן להחזו"א, שמכרן לו לצורך פדה"ב. פני הכהן חוורו, ואמר: אבוי, מדוע לא אמרת לי זאת לפני הפדיון? סבור הייתי שאתה רוצה להשאירם לי, ועכשיו שוב כבר אינם שלי. תמה הגרמ"צ: למי נתן מטבעות הכסף ברגעים ספורים אלו? והכהן השיב: שמתי אותן בקופות הצדקה שבביתי! והוסיף: מפעם לפעם תורם אני לצדקה, ושם כסף בקופסאות – אבל מי יודע אם הכסף נקי הוא מכלל חשש ומכשול, והלא אמרו "צדק משלך ותן לו", וכתוב "אני ה' שונא גזל בעולה" ואין קטיגור נעשה סניגור, לפיכך שמח אני כשהקב"ה מזכה אותי בממון כשר שאין בו שמץ פקפוק, כמעות פדיון הבן, ומחלק אני אותן מיד לצדקה... משראה הכהן צערו של הגרמ"צ, אמר: כשגבאי הצדקה יבואו לרוקן הקופות, אקנה מהם את המטבעות ותוכלו להחזירם להחזו"א.

בא הגרמ"צ וסיפר לרבינו את המעשה, והתנצל מדוע לא יכול להשיב המטבעות בזמן. גם מסר לו מדוע מיהר הכהן ליתן את הכסף לצדקה. התפעל החזו"א ואמר: "אן ערלאבע איד!" [יהודי ירא וחרד].

ג] בשנת תש"ח נסע הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל, ראש ישיבת "קול תורה" ומייסדה, לאנגליה כדי לגייס כספים ל"קרן הבניין" של ישיבתו, אשר בתכניתו להקים משכן הולם לישיבה, אשר עד אותה עת שכנה במבנים שכורים. מסעו הוכתר בסייעתא דשמיא בהצלחה, והוא שב ארצה שבע רצון כשבאמתחתו סכום נכבד לפי שוויו באותם הימים, לצורך הקמת בניין לישיבה.

כשחזר ארצה רגשו גויים מסביב. מלחמת תש"ח היתה בעיצומה. תלמידיו בישיבת "קול תורה" סבלו מחסור, והיו שרויים במצוקה. ראש הישיבה פנה למרן החזו"א בשאלה: האם מותר לו לשנות מכספי "קרן הבניין" לכלכלת בני הישיבה? החזו"א הורה לו שלא לשנות בפועל, אלא מכיון שמקובל להפריש עבור השד"ר סך מסויים, כגמול על טירחתו, והואיל